

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

УЗГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи
Професор _____ Богомолів В.О.
«28» серпня 2018 року

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший заступник ректора ХНАДУ
професор _____ Ходирев С.Я.
«28» серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Педагогіка та психологія вищої школи
(назва навчальної дисципліни згідно навчального
плану)

підготовки

докторів філософії (аспірантів)
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

2018 рік

Розроблено та внесено: кафедрою філософії та педагогіки професійної підготовки
(повне найменування кафедри)

Розробник програми: професор, к. пед. наук, доцент Бондаренко В.В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол №1 від “29” серпня 2018 р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри д-р. філос. н., проф. _____ Чаплигін О.К.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

“Узгоджено”¹

Начальник відділу аспірантури _____ Проніна Л.В.
(підпис) (ПІБ завідувача)

“29” серпня 2018 року
(день) (місяць) (рік)

©2018-2019 рр.

¹ якщо програма навчальної дисципліни розроблена для декількох напрямів підготовки (спеціальностей), то узгодження робиться з кожною випускаючою кафедрою

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» складена за напрямом підготовки майбутніх докторів філософії згідно з Законом про вищу освіту та нормативно-правовими документами щодо підготовки фахівців вищої кваліфікації..

1. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи»

1.1. **Метою** викладання дисципліни є ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ дидактики, педагогіки і психології, теорії виховання з позицій нового підходу; гуманізації, демократизації та національної і полікультурної спрямованості педагогічного процесу у вищій школі; сучасними методиками викладання дисциплін у вищій школі; методологією розробки методичних матеріалів до викладання та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять і контролю.

1.2. **Предметом** навчальної дисципліни є головні категорії педагогіки і психології, методи педагогічних і психологічних досліджень, основні закономірності навчального процесу, концепція педагогічного виховання, педагогічний процес як система і педагогічні технології виховання та навчання у вищій школі, а також сучасні методики викладання навчальних дисциплін, що викладаються у ЗВО України.

1.3. **Основними завданнями** навчальної дисципліни є оволодіння психолого-педагогічними знаннями не тільки на теоретичному, але й на технологічному рівнях, набуття ними практичних умінь щодо психологічного формування професійної співпраці з людьми, самовдосконалення, саморегуляції та самовиховання особистості.

1.4. По завершенні вивчення дисципліни аспіранти повинні:

знати:

- основні тенденції та перспективи розвитку ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України;
- основні закономірності психіки та педагогічні категорії навчання й виховання;

методи, види діяльності та спілкування;

- зміст пізнавальних процесів й емоційно-вольової сфери, а також індивідуально-психологічні особливості людини;

- специфіку рефлексивного управління процесом формування стійкого світогляду, правильного сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культури.

Аспіранти повинні *уміти*:

- формувати особисту навчальну діяльність, спираючись на наукові психолого-педагогічні дослідження;

- добирати й використовувати передові педагогічні прийоми, різноманітні дидактичні методи та інтенсивні технології викладання у вищій школі;

- застосовувати базові психологічні й педагогічні знання для організації професійної діяльності і спілкування особистості;

- розвивати в людині педагогічні якості, необхідні для інженерної праці.

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка» є дисципліною, якій передують цикл дисциплін психолого-педагогічної магістерської підготовки.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ²
Кількість кредитів - 3,0 Кількість годин - 90	Нормативна (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	(порядковий номер семестру)	(порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>залік</u>	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	16	
- практичні, семінарські (годин)	16	
- лабораторні роботи (годин)	-	
- самостійна робота студентів (годин)	58	
- курсовий проект (годин)	-	
- курсова робота (годин)	-	
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	
- підготовка і складання екзамену	-	

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

² Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа "заочна форма навчання" відсутня.

Педагогіка та психологія вищої школи та її складові

Тема 1 *Розвиток вищої освіти в Україні в світлі Болонського процесу*

Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу. Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти.

Тема 2. *Форми організації навчання у вищій школі*

Демократизація і гуманітаризація як освітні принципи. Суспільна значущість демократизації і гуманітаризації навчального процесу. Удосконалення методів і форм організації навчання у вищій школі. Психолого-педагогічні проблеми навчання майбутнього інженера. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти.

Тема 3. *Психолого-педагогічні основи процесу навчання*

Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу. Можливість саморегуляції психічних станів у професійній діяльності. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.

Тема 4. *Сучасні педагогічні технології та їх використання у ВНЗ*

Поняття педагогічних технологій, їх зміст і особливості застосування у вищій школі. Методи та інноваційні технології навчання. Технології дистанційного навчання. Особливості технології побудови навчальних курсів.

Тема 5. *Педагогічна майстерність викладача вищої школи.*

Поняття педагогічної майстерності. Встановлення контакту з аудиторією, комунікативна атака, формування іміджу педагога, вибір засобів та форм викладання). Емпатія як складова педагогічної компетенції.

Тема 6. *Імідж та самооцінка викладача вищого навчального закладу.*

Імідж та самооцінка викладача вищого навчального закладу. Рефлексія та самоконтроль у різноманітних педагогічних ситуація. Психолого-педагогічні особливості поведінки викладача у педагогічному конфлікті.

Тема 7. *Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес*

Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Структура діяльності людини. Основні види діяльності та їх психологічна характеристика. Роль діяльності в формуванні особистості. Самостійна робота студентів: сутність,

організація, контроль. Самоактуалізація особистості, самооцінка і її роль у формуванні самосвідомості майбутнього фахівця.

Тема 8. Критерії якості навчання у вищій школі.

Критерії якості навчання. Форми організації навчального контролю і діагностика знань. Психолого-педагогічні питання об'єктивності оцінювання знань студентів.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. – К., 1993.
2. Бондаренко Ю.В., Ланских М.В. Современные педагогические технологии как объективная потребность: Учебно-методическое пособие. – Харьков : КП «Городская типография», ХНАДУ, 2011. – 146 с.
3. Дубровська Д.М. Основи психології. – Львів, 2001.
4. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. – М. : Логос, 2002.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К., 1989.
6. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. – К., 2001.
7. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібник. – К., 1998.
8. Основи психології /За ред. О.В.Киричука, В.А. Роменця. – К., 2002.
9. Педагогічна майстерність: Підручник/І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Вища школа, 2004.
10. Петровский А.В. Личность. Деятельность. Коллектив. – М., 1992.
11. Петровский А.В. Психология. – М., 2000.
12. Психология/ За ред. Ю.Л. Трофімова. – К., 2001.
13. Психология: Учеб. для гуманитарных вузов / Под ред. В.Н. Дружинина. – Спб., 2007.
14. Психология для студентов вузов / Под ред. Е.И. Рогова. – М., 2005.
15. Психология и педагогика. / Под ред. Радугина А.А. – М., 1997.

16. Столяренко Л.Д. Психология: Учеб. для вузов. – СПб., 2006.
17. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., РОМАНОВСЬКИЙ О.Г, БОНДАРЕНКО В.В. та ін. Основи педагогіки вищої школи Навчальний посібник. – Харків: НТУ “ХП”, 2005. – 600 с.
18. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія: Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2004.

Додаткова:

1. Агеев В.С. Межгрупповое воздействие: Социально-психологические проблемы. – М., 1990.
2. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. – СПб., 2001.
3. Асмолов А.Г. Психология личности. – М., 1990.
4. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – М., 1995.
5. Бех І.Д. Виховання особистості. – К., 2003.
6. Божович Л.И. Психология формирования личности. – М., 1995.
7. Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. – М., 1992.
8. Головаха Е.И., Пашина Н.В. Психология человеческого взаимопонимания. – К., 1989.
9. Горянина В.А. Психология общения. – М., 2004.
10. Зигерт В., Ланг Л. Руководить без конфликтов. – М., 1991.
11. Изард К.И. Психология эмоций. – М., 1998.
12. Коломинский Я.Л. Психология взаимоотношений в малых группах. – Минск, 1976.
13. Корнелиус Х., Фейр Ж. Выиграть может каждый. – М., 1992.
14. Лазер Ф. Тренировка памяти. – М., 1990.
15. Леонтьев А.А. Психология общения. – М., 1999.
16. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характеров у подростков. – Л., 1983.
17. Ниренберг Д., Калеро Г. Читать человека как книгу. – М., 1990.
18. Панасюк А.Ю. Управленческое общение. – М., 1990.
19. Петровский А.В. Личность. Деятельность. Коллектив. – М., 1992.
20. Рогов Е.И. Психология отношений мужчины и женщины. – М., 2002.
21. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб., 2000.

22. Стеляу Я. Роль темперамента в психологическом развитии. – М., 1982.

Інформаційні ресурси

1. История профессионального образования [Электронный ресурс]. – 2011. иКБ: http://www.vfmgiiu.ru/Higher-education-in-Russia/istoriya_professionalnogo_obrazovania_442/index.html
2. Професійно-технічна освіта [Електронний ресурс]. – 2015. <http://proftekhosvita.org.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.
4. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: khadi.kharkov.ua

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється шляхом усних опитувань на практичних заняттях з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку і є результатом оцінювання у процесі поточного контролю та залікової роботи після засвоєння аспірантами навчального матеріалу дисципліни. Підсумкова оцінка знань визначається (у накопичених балах та за національною шкалою) як середня зважена сума усіх оцінок за дисципліну.

Розробник програми: **професор, к. пед. наук, доцент** **Бондаренко В.В.**

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, які набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Програма навчальної дисципліни містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

2. Програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х примірниках на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ затверджена наказом ректора за №___ від __.06.2015 р.